Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych ocen z historii na rok szkolny 2026/2027 dla klasy czwartej kryształowej

1.Śródrocznych i rocznych:

wymagania na ocenę / wymagania ogólne	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń:
1. Czym jest historia?	Uczeń: · definiuje pojęcie historia · wskazuje różnice między przeszłością, teraźniejszością i przyszłością	Uczeń: · wyjaśnia, kto zajmuje się badaniem przeszłości · wymienia muzę, która jest patronką historii	Uczeń: · na prostym przykładzie przedstawia związki przyczynowo- -skutkowe · przedstawia proces badania przeszłości przez historyka	Uczeń: · wyjaśnia, dlaczego warto uczyć się historii	Uczeń: · wyjaśnia, dlaczego Herodota nazywamy ojcem historiografii
2. Czas w historii	Uczeń: · wymienia jednostki czasu, jakimi posługuje się historyk wiek, tysiąclecie · podaje wydarzenie, od którego liczymy czas	Uczeń: · umie określić wiek, w którym miało miejsce przykładowe wydarzenie · potrafi uporządkować przykładowe wydarzenia w kolejności chronologicznej	Uczeń: · wyjaśnia pojęcie chronologia · wymienia epoki historyczne · rozróżnia daty przed naszą erą i naszej ery i umie je uporządkować chronologicznie	Uczeń: · porównuje sposoby mierzenia czasu przez ludzi w przeszłości i współcześnie	Uczeń: · podaje przykładowe wydarzenia, od których ludzie liczyli lub liczą obecnie czas · wie, kto podzielił dobę na 24 godziny i godzinę na 60 minut
3. Źródła historyczne	Uczeń: · podaje definicję źródła historycznego · przedstawia podział źródeł historycznych	Uczeń: · potrafi przyporządkować przykładowe źródła historyczne do odpowiedniej grupy ·	Uczeń: · wyjaśnia, co to jest dziedzictwo historyczne · wymienia, na co trzeba zwracać uwagę	Uczeń: · wyjaśnia, co to jest dziedzictwo historyczne · wymienia, na co trzeba zwracać uwagę	Uczeń: · podejmuje próbę oceny wiarygodności przykładowego źródła

		wymienia przykładowe miejsca, gdzie są przechowywane źródła historyczne	w czasie badania źródeł historycznych · wyjaśnia, czym zajmuje się archeolog	w czasie badania źródeł historycznych · wyjaśnia, czym zajmuje się archeolog	
4. Mapa historyczna i plan	Uczeń: · wymienia elementy mapy historycznej · podaje definicję planu	Uczeń: · wymienia przykładowe informacje, które można wyczytać z mapy historycznej i planu · pokazuje na mapie i planie określone punkty	Uczeń: · wskazuje różnice między mapą a planem · posługuje się mapą historyczną i planem	Uczeń: · wyjaśnia, jakie informacje można wyczytać z mapy historycznej, a jakie z planu	Uczeń: · porównuje mapy historyczne lub plany tych samych miejsc z różnych okresów i wyciąga wnioski
5. My i nasza historia	Uczeń: · posługuje się terminami związanymi z krewnymi · sporządza przykładowe, proste drzewo genealogiczne	Uczeń: · posługuje się terminami związanymi z rodziną: powinowaci, pokolenie · wymienia źródła, z których można czerpać informacje o historii rodziny	Uczeń: · wyjaśnia, dlaczego osoby w jednej rodzinie mają różne nazwiska · wyjaśnia, czym zajmuje się genealogia	Uczeń: · posługuje się terminami związanymi z rodziną: po mieczu, po kądzieli · wyjaśnia różnicę między rodziną a rodem · sporządza przykładowe rozbudowane drzewo genealogiczne	Uczeń: · wyjaśnia, dlaczego warto znać historię rodziny · podejmuje próbę oceny, na ile na podstawie historii rodziny można poznać historię kraju
6. Moja mała ojczyzna	Uczeń: · wymienia regiony Polski i pokazuje na mapie region, w którym mieszka · opisuje przykładowe charakterystyczne dla regionu, w którym	Uczeń: · wymienia elementy, którymi różnią się regiony Polski od siebie · wymienia przykładowe legendy i zwyczaje z innych regionów Polski	Uczeń: · opisuje charakterystyczne dla regionu, w którym mieszka, legendy, zwyczaje, stroje, zabytki · wymienia legendy i zwyczaje z innych regionów	Uczeń · wyjaśnia, skąd wzięły się różnice między regionami Polski · wyjaśnia, czym jest mała ojczyzna	Uczeń: · przedstawia znane postaci, współczesne lub historyczne, związane z regionem, w którym mieszka · przedstawia sposób ich upamiętnienia w

	mieszka, legendy, zwyczaje, stroje, zabytki		Polski		regionie
7. Moja ojczyzna – Polska	**Uczeń:** • opisuje położenie Polski na mapie • definiuje pojęcie ojczyzna • wymienia symbole państwa polskiego i główne święta państwowe	**Uczeń:** • definiuje pojęcia: naród, obywatel, Unia Europejska • pokazuje na mapie województwo, w którym mieszka • wymienia elementy, które składają się na definicję państwa • rozpoznaje symbole Polski i Unii Europejskiej	**Uczeń:** • rozumie pojęcia: naród, ojczyzna, państwo, obywatel, Unia Europejska • podaje przykłady postawy patriotycznej • wyjaśnia, przy jakich okazjach jest śpiewany lub grany hymn	**Uczeń:** • wyjaśnia różnicę między narodowością a obywatelstwem • wyjaśnia, z jakimi wydarzeniami są związane główne święta państwowe • wyjaśnia, gdzie poza granicami Polski można zobaczyć polską flagę	**Uczeń:** • wymienia trzy inne święta państwowe i wydarzenia z nimi związane • wyjaśnia, co może wpływać na zmianę symboli i świąt państwowych • wyjaśnia znaczenie symboli Unii Europejskiej
8. Od koczowników do osadników	**Uczeń:** • wymienia sposoby zdobywania żywności przez człowieka w koczowniczym trybie życia • wymienia sposoby zdobywania żywności przez człowieka w osiadłym trybie życia • wymienia jedno znaczenie ognia dla	**Uczeń:** • wymienia sposoby produkcji narzędzi przez człowieka w koczowniczym trybie życia • wymienia sposoby produkcji narzędzi przez człowieka osiadłego • pokazuje na mapie osady neolityczne • przedstawia rolę ognia dla człowieka	**Uczeń:** • charakteryzuje koczowniczy tryb życia • charakteryzuje osiadły tryb życia • pokazuje na mapie rejon Żyznego Półksiężyca • przedstawia skutki rewolucji neolitycznej	**Uczeń:** • porównuje koczowniczy i osiadły tryb życia • wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna • poprawnie stosuje terminologię	**Uczeń:** • charakteryzuje wytwory kultury (malowidła, posążki) człowieka pierwotnego

	człowieka				
9. Pierwsze cywilizacje	**Uczeń:** • pokazuje na mapie rejony, gdzie powstały pierwsze cywilizacje i rejon Mezopotamii • wymienia uprawnienia władcy	**Uczeń:** • wymienia grupy społeczne, które żyły w pierwszych państwach • wymienia rodzaje pisma, którymi posługiwano się w rejonie Żyznego Półksiężyca • wymienia osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii	**Uczeń:** • wyjaśnia rolę rzek w rozwoju pierwszych cywilizacji • charakteryzuje osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii • charakteryzuje religię politeistyczną	**Uczeń:** • wyjaśnia rolę poszczególnych grup społecznych w pierwszych państwach • przedstawia rolę pisma w rozwoju pierwszych cywilizacji • wyjaśnia, co to był ziggurat	**Uczeń:** • przedstawia osiągnięcia ludów zamieszkujących Mezopotamię, z których korzystamy współcześnie
10. Starożytny Egipt – kraj faraonów	**Uczeń:** • pokazuje na mapie Egipt i Nil • wymienia uprawnienia faraona • wymienia przykładowych bogów starożytnego Egiptu • wymienia przykładowe osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	**Uczeń:** • wymienia symbole władzy faraona • przedstawia hierarchę społeczną starożytnego Egiptu • przedstawia zwyczaje pogrzebowe Egipcjan • wymienia osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	**Uczeń:** • pokazuje na mapie Gizę i Dolinę Królów w Tebach • wyjaśnia rolę Nilu w rozwoju Egiptu • wyjaśnia symbolikę oznak władzy faraona • charakteryzuje osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	**Uczeń:** • charakteryzuje społeczeństwo starożytnego Egiptu • wyjaśnia rolę kapłanów w starożytnym Egipcie • wyjaśnia, jak Egipcjanie wyobrażali sobie bogów • wyjaśnia, co wpłynęło na zwyczaje pogrzebowe Egipcjan	**Uczeń:** • przedstawia wkład polskich archeologów w ratowanie egipskich zabytków

11. W krainie Hellenów	**Uczeń:** • pokazuje na mapie Grecję i najważniejsze *polis* • wymienia zajęcia ludności greckiej • wymienia skutki wielkiej kolonizacji greckiej	**Uczeń:** • pokazuje obszary wielkiej kolonizacji greckiej • charakteryzuje warunki naturalne panujące w Grecji • wymienia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej	**Uczeń:** • opisuje na mapie położenie Grecji i najważniejszych *polis* • wyjaśnia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej • charakteryzuje skutki wielkiej kolonizacji greckiej	**Uczeń:** • opisuje na mapie obszary wielkiej kolonizacji greckiej i pokazuje przykładowe kolonie greckie • wyjaśnia, jak warunki naturalne panujące na Półwyspie Bałkańskim wpłynęły na powstanie *polis*	**Uczeń:** • wymienia współczesne miasta, które dawniej były koloniami greckimi, i w miarę możliwości podaje ich greckie nazwy
12. Demokracja ateńska	**Uczeń:** • wymienia formy ustrojowe występujące w greckich *polis* • wymienia kompetencje zgromadzenia obywateli	**Uczeń:** • wymienia grupy społeczne w Atenach • wyjaśnia, na czym polegał sąd skorupkowy	**Uczeń:** • przedstawia rolę Peryklesa w rozwoju demokracji ateńskiej • wyjaśnia, kto był obywatelem Aten • wymienia organy władzy w Atenach i ich kompetencje	**Uczeń:** • charakteryzuje grupy społeczne w Atenach • wyjaśnia, w jaki sposób Ateńczycy bronili się przed wprowadzeniem tyranii • wskazuje na powiązania i zależności pomiędzy organami władzy w Atenach	**Uczeń:** • porównuje znaczenie tych samych terminów w starożytnej Grecji i współcześnie
13. Grecy i ich bogowie	**Uczeń:** • wymienia	**Uczeń:** • wymienia formy	**Uczeń:** • wyjaśnia znaczenie	**Uczeń:** • wyjaśnia genezę	**Uczeń:** • porównuje igrzyska

	przykładowych bogów greckich i ich atrybuty • wymienia przykładowe utwory literackie starożytnej Grecji	kultu bogów greckich • wymienia dyscypliny sportowe, w których rywalizowano na igrzyskach • przedstawia cechy charakterystyczne igrzysk olimpijskich	atrybutów poszczególnych bogów greckich • wymienia autorów dzieł literackich starożytnej Grecji	teatru greckiego • wyjaśnia rolę wyroczni i igrzysk w życiu Greków • ocenia, czy mitologię uznajemy za dzieło literackie czy religijne	olimpijskie z innymi igrzyskami, które odbywały się na terenie Grecji
14. Nauka i sztuka starożytnej Grecji	**Uczeń:** • wymienia filozofów greckich • wymienia najbardziej znane zabytki sztuki greckiej	**Uczeń:** • charakteryzuje architekturę grecką na przykładzie Partenonu • opisuje sposób wychowania chłopców w Atenach i Sparcie	**Uczeń:** • wyjaśnia pojęcie filozofia • przedstawia osiągnięcia starożytnych Greków w nauce • porównuje cele wychowania chłopców w Atenach i Sparcie	**Uczeń:** • charakteryzuje malarstwo wazowe • porównuje sposób wychowania dzieci w Atenach i Sparcie	**Uczeń:** • rozumie powiedzenia funkcjonujące w języku polskim związane z wychowaniem w Sparcie: „spartańskie warunki”, „lakoniczny sposób mówienia”
15. W starożytnym Rzymie	**Uczeń:** • opisuje położenie Rzymu na mapie • wymienia	**Uczeń:** • pokazuje na mapie granice imperium rzymskiego	**Uczeń:** • wymienia uprawnienia trybuna ludowego,	**Uczeń:** • wyjaśnia, co sprzyjało ekspansji starożytnego	**Uczeń:** • rozumie powiedzenia funkcjonujące

	uprawnienia zgromadzenia, konsula, kwestora i senatu w starożytnym Rzymie	w czasie największego rozkwitu • wyjaśnia, kim byli gladiatorzy • przedstawia skutki przejęcia władzy przez Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta	pretora i cenzora • wyjaśnia, w jakich okolicznościach powoływano dyktatora • wyjaśnia, w jakich okolicznościach objęli władzę Juliusz Cezar i Oktawian August	Rzymu • przedstawia położenie niewolników w starożytnym Rzymie	w języku polskim związane z działaniami Juliusza Cezara: „przekroczyć Rubikon”, „kości zostały rzucone”
16. Osiągnięcia starożytnych Rzymian	**Uczeń:** • wymienia przykładowych bogów rzymskich i ich atrybuty • wymienia zabytki architektury charakterystyczne dla starożytnych Rzymian	**Uczeń:** • wymienia osiągnięcia starożytnych Rzymian • przedstawia funkcje przykładowych budowli rzymskich	**Uczeń:** • wymienia poetów i historyków rzymskich oraz tytuły ich dzieł • wyjaśnia znaczenie atrybutów poszczególnych bogów rzymskich	**Uczeń:** • przedstawia wpływy greckie w kulturze rzymskiej • przedstawia wpływ kultury rzymskiej na ludy podbite przez Rzymian	**Uczeń:** • podaje przykłady budowli rzymskich, które przetrwały do dzisiaj, i wyjaśnia, czy pełnią one taką samą funkcję
17. Narodziny chrześcijaństwa	**Uczeń:** • przedstawia naukę Jezusa • zna definicję religii monoteistycznej	**Uczeń:** • pokazuje Jerozolimę na mapie • przedstawia główne zasady judaizmu	**Uczeń:** • opisuje położenie Palestyny na mapie • wymienia najważniejsze wydarzenia z wczesnej historii	**Uczeń:** • pokazuje na mapie szlaki wędrówek Żydów • wyjaśnia, czym różnią się judaizm i chrześcijaństwo od	**Uczeń:** • wymienia przykładowe symbole judaizmu i chrześcijaństwa oraz wyjaśnia ich znaczenie

			Izraelitów • charakteryzuje sytuację Żydów w czasach Jezusa	innych religii Starożytnego Wschodu	
18. Rozwój chrześcijaństwa i zmierzch starożytności	**Uczeń:** • wyjaśnia, co to jest Stary i Nowy Testament • wymienia przykładowe przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego	**Uczeń:** • przedstawia działalność św. Pawła • przedstawia położenie chrześcijan w Cesarstwie Rzymskim w IV w. • wyjaśnia, co przyczyniło się do upadku cesarstwa zachodniorzymskiego	**Uczeń:** • wyjaśnia, dlaczego chrześcijaństwo zyskiwało wyznawców • wyjaśnia, co spowodowało podział cesarstwa na wschodniorzymskie i zachodniorzymskie	**Uczeń:** • przedstawia położenie chrześcijan w Cesarstwie Rzymskim i jego zmianę w IV w. • wyjaśnia, co przyczyniło się do zmiany pozycji chrześcijaństwa w Cesarstwie Rzymskim w IV w.	**Uczeń:** • przedstawia prześladowania chrześcijan za panowania cesarza Nerona i postać św. Piotra

2. Formy sprawdzania osiągnięć i postępów edukacyjnych ucznia:

W ramach przedmiotu historia przewidziane są następujące formy sprawdzania osiągnięć

a) prace klasowe z całego działu,
b) sprawdziany z trzech tematów lekcyjnych,
c) ćwiczenia praktyczne na lekcjach (karty pracy, projekty, rysunki).